

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2006-748/21-0237
Dok.: BGJ40189

Besvarelse af spørgsmål nr. 61 af 16. maj 2006 fra Folketingets Europaudvalg.

Spørgsmål:

”Som opfølgning på møde i Europaudvalget torsdag den 11. maj 2006 bedes justitsministeren redegøre for, i hvilket omfang Danmark har mulighed for at indgå parallelaftaler med Kommissionen, herunder konsekvenser for Danmark i de tilfælde, hvor dette ikke er muligt.”

Svar:

Det følger af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender, jf. Protokol nr. 5 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til EF-Traktaten og EU-Traktaten, at Danmark ikke deltager i vedtagelsen af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-Traktaten, og at sådanne foranstaltninger ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark. Afsnit IV i EF-Traktaten omfatter visum, asyl, indvandring og andre politikker i forbindelse med den fri bevægelighed for personer, herunder på Justitsministeriets område det grænseoverskridende civilretlige samarbejde.

Ifølge det danske forbehold i Edinburgh-afgørelsen deltager Danmark i det retlige samarbejde på mellemstatsligt grundlag. Amsterdam-traktaten medførte imidlertid, at det civilretlige samarbejde samt områderne vedrørende asyl, immigration og ydre grænser blev overført fra EU-samarbejdets 3. søjle til den 1. søjle, dvs. fra samarbejde på mellemstatsligt grundlag til samarbejde på overstatsligt grundlag.

Siden Amsterdam-traktaten trådte i kraft den 1. maj 1999, er der vedtaget en række fællesskabsretsakter, der er omfattet af det danske forbehold, og som Danmark ikke har mulighed for at tilslutte sig efter den særlige Schengen-procedure i artikel 5 i protokollen om Danmarks stilling. En eventuel dansk tilknytning til disse retsakter vil derfor alene kunne ske ved konkrete mellemstatslige aftaler mellem Danmark og Fællesskabet om de enkelte fællesskabsretsakter.

Sådanne ”parallelaftaler” vil kunne indgås med fuld respekt af forbeholdet, idet forbeholdet vedrørende det retlige samarbejde retter sig mod samarbejdets overstatslige form og ikke dets ind-

hold. Danmark kan med andre ord deltage fuldt ud i det retlige samarbejde, så længe det foregår på mellemstatsligt grundlag. Dette er også grundlaget for den særlige ordning vedrørende Schengen-relaterede retsakter, der er nævnt ovenfor.

På det civilretlige område har Danmark hidtil anmodet om at blive tilknyttet følgende retsakter på mellemstatsligt grundlag:

- Konkursforordningen (Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs)
- Bruxelles II-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 1347/2000 af 29. maj 2000 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn. (Forordningen er afløst af forældreansvarsforordningen)).
- Forkyndelsesforordningen (Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager)
- Bruxelles I-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område).

I april 2002 tog Kommissionen stilling til den danske anmodning. Kommissionens fandt, at denne løsning kun kan anvendes i undtagelsestilfælde og udgøre en overgangsordning samt kun kan accepteres, hvis Danmarks deltagelse fuldt ud er i Fællesskabets og dets borgeres interesse, og hvis de krav, der stilles til Danmark, er identiske med dem, der stilles til alle medlemsstaterne, således at det sikres, at bestemmelser med samme indhold gælder i Danmark og i de øvrige medlemsstater. Kommissionen lagde herved vægt på, at Danmark suverænt kan beslutte at give afkald på forbeholdet, såfremt man fra dansk side ønsker at blive tilknyttet samarbejdet.

På den baggrund blev det fra Fællesskabets side besluttet at indlede forhandlinger om indgåelse af aftaler mellem Fællesskabet og Danmark vedrørende Bruxelles I-forordningen og forkyndelsesforordningen, mens Danmarks anmodning ikke blev imødekommet for så vidt angår konkursforordningen og Bruxelles II-forordningen.

Forhandlingerne førte til, at Danmark og Fællesskabet den 19. oktober 2005 undertegnede aftaler om en dansk tilknytning til Bruxelles I-forordningen og forkyndelsesforordningen på mellemstatsligt grundlag. Fællesskabet har den 2. maj 2006 meddelt, at man nu har afsluttet de nødvendige interne procedurer for ikrafttrædelsen af aftalerne.

For Danmarks vedkommende kræver en tiltrædelse af parallelaftalerne Folketingets samtykke efter grundlovens § 19. Med henblik herpå forventer justitsministeren i den kommende folketingssamling at fremsætte af et lovforslag, der tager sigte på gennemførelse af de nødvendige lovændringer. Parallelaftalerne træder i kraft 6 måneder efter, at Danmark giver Fællesskabet meddelelse om, at de nødvendige lovændringer er gennemført. Europaudvalget er løbende blevet orienteret om sagen.

Som det fremgår, kan Danmark ikke selvstændigt beslutte at blive tilknyttet de EU-retsakter, som Danmark på grund af forbeholdet står udenfor, men der er tværtimod væsentlige begrænsninger i mulighederne for at opnå parallelaftaler på det civilretlige område.

Danmarks særstilling som følge af forbeholdet fører til, at der er retsakter på det civilretlige område, som Danmark for så vidt støtter, men ikke er omfattet af. Denne udvikling er efter regeringens opfattelse en forventelig følge af forbeholdet. I takt med, at det civilretlige samarbejde udvides med nye retsakter med hjemmel i EF-Traktatens afsnit IV, vil der ske en forøgelse af de områder, hvor Danmark indtager en særstilling og står uden for EU-reguleringen.

I et vist omfang vil de vedtagne EU-foranstaltninger få betydning også for danske borgere og virksomheder. F.eks. vil en kommende Rom I- eller Rom II-forordning om, hvilket lands lov der skal finde anvendelse ved domstolens afgørelse af en konkret retstvist, få betydning, når en domstol i en anden medlemsstat skal træffe afgørelse i sager, der involverer en dansk part. I disse tilfælde vil den udenlandske domstol komme til at afgøre lovvalget på grundlag af de kommende forordninger. Ligeledes vil man på dette område fra dansk side kunne vælge at indrette lovgivningen her i landet, således at den svarer til den gældende EU-lovgivning.

På andre områder vil man ikke fra dansk side kunne indrette sin lovgivning, således at den svarer til EU-lovgivningen. Det gælder f.eks. EU-foranstaltninger, der vedrører gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på tværs af grænserne. I disse tilfælde vil danske borgere og virksomheder således ikke få gavn af de forenklinger og lettelser, som EU-lovgivningen kan medføre for borgere og erhvervsliv i andre EU-lande. Mere overordnet vil det kunne spille en rolle for vurderingen af Danmark som et attraktivt marked for udenlandske virksomheder og investeringer, at Danmark står uden for fælleseuropæiske instrumenter vedrørende gennemførelse af retstvister på tværs af grænserne.

Når de nævnte to parallelaftaler i givet fald er ratificeret, vil regeringen tage stilling til, om der er andre retsakter, som er vedtaget siden den første anmodning om tilknytning på mellemstatsligt grundlag, hvor tilsvarende aftaler vil være i Danmarks interesse, og hvor der måske kan være en mulighed for, at Fællesskabet vil være indstillet på at acceptere yderligere parallelaftaler.